

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1948

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund tel. 453
Redaktionssekr.: Gunnar Hagwall
tel. 457

Redaktionskommitte:

Åke Andersson, Vta 06, tel. 706
Herbert Fredborg, Xud, tel. 429
Ragnar Göransson, Vta 16, tel. 258
Sten Tiberg, VtsC, tel. 642

Lokalredaktörer:

H Adenby, Ermi, tel. 41
E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319
F Lundquist, SER, tel. 3 o. 303
S von Melsted, SRA, tel. 211
M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31
G Thorén, Alpha, tel. 65
S Wahlgren, FÖB, tel. 75
K Wästfelt, SIB, tel. 569

Omslagsbild:

Annastina Wickbom, Rr, Lil Olsson,
Ebs, och Inga-Maj Hjorth, Lob, dricker
vårsol utanför Intressetrappan vid HF
i Midsommarkransen.

Ur innehållet:

	sid.
LM:s mexikanska anläggningar sålda	23
Ner med olycksfallskurvan	24
Vta 15 — LME:s verktygsavdelning	26
LMD — vårt danska LM	30
Telefonvett och annat vett	33
Idrottsnyheterna	34

Ny styrelse i Ermis verkstadsklubb

Vid årsmöte för Ermis verkstadsklubb den 24 februari valdes till *ordförande*: Elov Andersson, *kassör*: Artur Karlsson, *övrig styrelse*: Karl Gewert, Sonja Andersson och Sven Erik Christensson.

Årsmöte med Alphas verkstadsklubb

Lördagen den 14 februari höll AB Alphas verkstadsklubb sitt årsmöte i Folkets hus teatersalong i Sundbyberg. Till klubbordförande omvaldes Bertil Larsson, V1. Övrig styrelse blev: Rickard Berg, V11, kassör, Ruth Carlsson, V7, sekreterare, Gösta Berglund, V5, v. ordförande, Gunnar Pettersson, v. sekreterare.

Efter mötesförhandlingarna följde kaffedrickning och därefter en omväxlande och trevlig kabaret, där förmågor ur verkstadsklubben visade sig på styva linan. Så följde dans till Alphas orkester.

Sällskapet LME

höll årsmöte i Carltons festvåning 11 mars, varvid styrelse valdes. Den fick följande sammansättning: *ing. E Wester, Dfo*, ordf., *frk G Lagerwall, Gr*, sekr., *ing. B Lundvall, Tbk*, kassaför-

valtare, samt *ing. S Alsheden, KV*, *ing. S Runeborg, GR*, *frk K Gylling, DKB*, *ing. E Liselius, RMI*, *ing. E G Löfgren, FÖB*, *hr F Everup, ABA*, *ing. T Bohlin, RIF*, *fru M Hansen, SRA*, *hr S Skyllermärk, SKV*. Suppleanter blev *ing. S Djure, UdC*, *C Jacobaeus, Xa* och *A Jörgensen, Xa*.

En av styrelsen föreslagen mindre stadgeändring godkändes och efter mötesförhandlingarna, som avslutades med att avgående ordföranden, *ing. Djure*, avtackade sällskapets mångåriga revisor, *förman R Jansson, Vta 67*, kåserade *hr L Jacobsson från AB Vin & Spritcentralen* under rubriken »Litet prat om Bacchi drycker», vilket hade till följd att vinet till den efterföljande supén verkade dubbelt begärligt. Varpå avslutningen gick i Terpsichores tecken så länge paragraferna tillät.

LME:s tjänstemannaklubb

har hållit klubbmöte, varvid till ordförande för återstående delen av verksamhetsåret valdes ingenjör *E Lantz, Trm*. Vidare lämnade styrelsen rapport om ett utarbetat förslag till lösning av sommartidsfrågan, och detta förslag tillstyrktes efter diskussion. I samband med mötet höll *hr Henry Svensson* från statens priskontrollnämnd föredrag om »Priser och priskontroll».

Fin utmärkelse

Dir. Arne Schleimann-Jensen, SER, har tilldelats medlemskap och pris i Institute of Radio Engineers »för sina insatser som ingenjör och direktör vid elektronförsindustrien i Sverige under de svåra förhållandena, vid senaste krig».

LME:s konstförening

höll ordinarie årsmöte 10 mars, varvid bl. a. konstaterades, att medlemsantalet nu är uppe i ungefär 200. Styrelsen, som minskades från 7 till 5 personer, fick följande utseende: ordf. ingenjör *G Berggren, GnrC GrC*, vice ordf. *förman E Österlund, Vta 18*, kassör ingenjör *A Redtzer, LfC*, sekreterare *fröken E Borenberg, Pb*, samt *fröken K Karlsson, KV*. Suppleanter ingenjör *F Mogestad, Xtg*, *fröken A Pettersson, Vta 14*, och ingenjör *H Eggehorn, Xla*.

Föreningen kommer inom den närmaste framtiden att anordna en utställning i Midsommarkransen.

LME:s fritidskommitté

har anordnat en serie föreläsningar, belysande aktuella vardagsproblem, och i samband därmed filmföreläsningar. Den 23 februari talade sålunda fil. kand. Rudolf Meidner över ämnet »Vårt ekonomiska läge» och filmen »När ängarna blommar» visades. 1 mars talade byråchefen Olle Karleby om »Priser och priskontroll» och den franska filmen »Brännmärkt» visades. Byråchefen Helmer Olsson föreläste 8 mars om »Vår livsmedelsförsörjning» och i samband härmed evades filmen »Vändkorset». Nästa föreläsning hette »Vinst — investeringar — lönekostnader» och hölls av fil. mag.

Rune Höglund, varefter åhörarna bjöds den ryska filmen »Peter den Store» och slutligen talade LO:s förre ordförande, August Lindberg, 22 mars om »Inflation och sparande» och möjligen med en liten bitanke på en vits gav LM:s teateramatörer efter pjäsen »Björnen» av Anton Tjechov. Lokal var hela tiden Midsommarkransen.

LME-idrottsförening

i Göteborg

Förra året bildades en sammanslutning vid LM Ericsson i Göteborg och fick namnet LM Ericssons Idrottsförening. Föreningen har 25 medlemmar och idkar motionsidrott samt handboll och gymnastik. Föreningens styrelse har följande utseende: Ordf. Harry Hallberg, v. ordf. K E Hellström, sekr. Archie Lundin, v. sekr. Lars Johansson, kassör Helge Svensson.

Föreningen anmäde sig till korporationsserien i handboll för Göteborg och har hittills lyckats bra. Efter 3 omgångar står laget i toppen med 2 segrar och 1 nederlag och med den avgjort bästa målskillnaden.

LME:s skytteklubb

är nu i full gång med sina tränings- skjutningar, som fortsätter 17 och 24 april på Stora Skuggans, Mälarhöjdens och Bromma skjutbanor. Ledare vid resp. skjutplatser är V Salminen, K B Olsbro och W Cederquist.

En träningstävling anordnas torsdagen den 6 maj på Stora Skuggan, och söndagen den 9 maj blir det korporations- skjutning. Fredagen den 28 maj ordnas tävling mot Esselte och klubb- tävling jämte mästerskapstävling arrangeras lördagen den 4 september.

Stockholms Skytteförbunds fältskjutning med gevär, som började redan i januari, fortsätter 30 maj, 26 september, 10 oktober, 24 oktober och 7 november. 30 maj och 10 oktober äger samtidigt den s. k. korporationsfält- skjutningen rum.

Pistolskytterna har sina månadsskjutningar 8 maj, 29 maj, 12 juni, 28 augusti, 18 september, 2 oktober och 6 november. Mästerskapstävling hålls den 12 juni. Figurskjutningar, som är poängberättigade för inteckning i »flitpriset» arrangeras 11 och 25 september.

Slutligen är en tävling på gevär och pistol planerad att äga rum under året och närmare meddelande härom kommer att anslås på anslagstavlor i korridorerna.

Svar på frågorna på sid. 27

- Nyckelben, som saknas hos alla katter.
- Bananer.
- Sista namnsdagen i respektive månader.
- Sveriges Riksbank, grundad av Johan Palmstruch.
- Andersson i Rasjön, Axel Westling samt Anders Thomson och Per Westling.
- På huvudet, axlarna, som benkläder.
- Sveriges Godtemplares Ungdomsförbund, Sveriges Studerande Ungdoms Helykterhetsförbund, Nationaltemplarorden.
- Kristianstad, Hälsingborg, Östersund.
- Sön- och helgdagar i mars.

LME:s mexikanska anläggningar sålda

Den 23 december 1947 sålde Mexikanska Telefon AB Ericsson sina anläggningar i Mexico till ett mexikanskt bolag Telefonos de México, S. A. Därmed kom en lång

och framgångsrik svensk telefonverksamhet i det gamla silverlandet att delvis läggas i nya banor, och en kortfattad återblick på de gångna åren kan måhända vara av intresse.

Det var år 1905 som LME började arbeta i Mexico. AB L M Ericsson & Co. erhöll nämligen den 19 april detta år telefonkoncession i Mexico City. Verksamheten bedrevs under LME:s ledning av ett konsortium, i vilket även häradsförordningschefen Marcus Wallenberg och Stockholms Allmänna Telefon Aktieföretag voro intressenter. Ett amerikanskt bolag Mexican Telephone and Telegraph Company (Mextelco) hade redan tidigare telefonstationer i den mexikanska huvudstaden. Den första Ericsson-stationen i Mexico City öppnades i juni 1907, då ca 500 abonnenter inkopplades. Det amerikanska bolaget hade vid samma tid omkring 2 800 abonnenter. År 1909 bildades Mexikanska Telefon AB Ericsson (Mexeric) och detta bolag övertog då de svenska intressena. Verksamheten växte snabbt. Redan året därpå hade det nybildade bolaget omkring 6 500 abonnenter mot konkurrentens 5 400, och Mexerics abonnentantal har alltsedan dess varit ca 50 % större än konkurrentbolagets.

Åren 1926—28 fick Mexeric nya 50-åriga telefonkoncessioner, dels för interurbantrafik, dels för lokaltrafik i Mexico City och landsorten. Därefter började bolaget en omfattande ombyggnad och utvidgning av sina anläggningar, varvid stationerna i Mexico City automatiserades, ett landsomfattande interurbannät utbyggdes och en mängd lokala telefonnät i landsorten anlades. Mexerics interurbannät fick år 1930 anslutning till USA:s, och samtidigt öppnades också telefonförbindelse med Europa och övriga kontinenter. Samtrafik mellan de båda telefonnäten i Mexico genomfördes i landsorten år 1940 och i huvudstaden i januari 1948. Vid slutet av 1947 omfattade Mexerics interurbannät i runt tal 60 000 km ledning. Antalet telefonstationer uppgick till ungefär 220 mot konkurrentens ca 60.

Det ekonomiska utbytet av Mexerics verksamhet var under ett antal år

inte särskilt tillfredsställande, huvudsakligen på grund av otillräckliga tariffer och den mexikanska pesos värdeminskning. Under en följd av år kunde därför någon utdelning på aktierna icke ske. I början av år 1941 genomfördes emellertid en allmän tariffhöjning, och år 1944 kunde utdelningen återupptagas.

Även finansieringen erbjöd svårigheter. Till följd av valutaförhållandena och den omständigheten, att bolaget hade sina inkomster i mexikanska pesos, blev det med tiden alltmer nödvändigt att i största utsträckning söka finansiera bolaget i Mexico. Detta lyckades emellertid endast i begränsad omfattning, bl. a. beroende på att bolaget icke var konstituerat som ett inhemskt företag. Mexikanska Ericsson har därför sedan år 1929 tvingats investera ca 33 milj. kronor i de mexikanska anläggningarna, och för de fortsatta utbyggnaderna skulle ha krävts så betydliga nyinvesteringar, att deras genomförande ur svensk valutasynpunkt skulle erbjudit stora svårigheter. Uppskrivningen av den svenska kronan i förhållande till den mexikanska peso år 1946 medförde också en försämring av resultatet av verksamheten. Därtill kom att bolagets inkomster med tiden blevo utsatta för en alltför hård beskattning. Under senare år utgjorde sålunda skatten i Mexico ca 35 % av nettovinsten, medan skattemyndigheterna i Sverige gjorde anspråk på ca 40 % av nettovinsten före den mexikanska beskattningen. Icke mindre än 83 % av nettovinsten åtgick på detta sätt till skatter.

Mexerics huvudkontor i Mexico City

Förhållandena såväl vad beträffar finansiering och taxor som ifråga om beskattning skulle emellertid avsevärt förbättras om rörelsen kunde drivas av ett inhemskt företag. En mexikansk grupp, representerad av den i Mexico boende svenske finansmannen Axel Wenner-Gren, upptog också i augusti 1947 förhandlingar om övertagande av Mexerics anläggningar. Därvid tänkte man sig, att Mexikanska Telefon AB Ericsson skulle förvärva vissa intressen i det nya bolaget. Aktiekapitalet fixerades till 80 milj. pesos. Av detta belopp skulle Mexeric teckna 39 milj. och den mexikanska gruppen 41 milj.

Förhandlingarna slutfördes i december 1947, och den 23 december bildades det nya bolaget som fick namnet Telefonos de México, S. A. Samma dag tecknade det nya bo-

'YA EDA TIEMPO!

»Det var på tiden» kommenterar en mexikansk teknare i tidningen *Novedades* sammanslagningen av telefonnäten i Mexico City. Hr Ericsson och fröken Mexicana har äntligen funnit varandra!

laget avtal med Mexeric om inköp av dess anläggningar per den 1/1 1948. Köpesumman fastställdes till 68,7 milj. kronor. Därjämte skulle det nya bolaget övertaga Mexikanska Telefon AB Ericssons obligationsskuld på 10,5 milj. pesos, ävensom dess skulder till LME-koncernen per den 31/12 1947 med undantag av ett obligationslån å 20 milj. kronor, ett förkrigslån med kvarstående 2 milj. kronor samt slutligen oguldna svenska skatter. Det nya bolaget övertog vidare Mexeries samtliga förbindelser gentemot mexikanska myndigheter, abonnenter och personal. De 68,7 milj. kronorna erlades dels kontant med 57,2 milj., dels med en revers på 11,5 milj. kronor. Av likviden använde Mexikanska Telefon AB Ericsson 28 860 000 kronor till att inbetala sin del å 39 milj. pesos av aktiekapitalet i det nya bolaget. I den träffade uppgörelsen ingår för övrigt bl. a. att LME blir huvudleverantör till det nya bolaget. LME förbinder sig vidare att lämna teknisk och administrativ hjälp.

Det nya bolagets ordinarie styrelseledamöter äro:

f. presidenten i republiken Mexico, guvernören Abelardo Rodriguez, direktör Axel Wenner-Gren, bankdirektör Marcus Wallenberg, direktör Helge Ericson, vice verkst. direktören i Mexikanska statens emissionsinstitut, Adalberto Saldaña, bankdirektören och chefen för Banco Internacional S. A. i Mexico City, Luis Montes de Oca, affärsmannen Bruno Pagliai, industrimannen José de la Mora och advokaten José J. César J:r.

Förhandlingar ha även pågått för att åt det nya bolaget förvärva Mextelcos, dvs. det amerikanska bolagets, anläggningar. Dessa förhandlingar äro emellertid f. n. vilande. Kommer köp till stånd, är meningen, att det nya bolaget successivt skall konsolidera de båda företagen genom att effektivare kunna utnyttja de dubbelanläggningar, som förekomma i Mexico City och några större landsortsstäder, liksom ifråga om interurbannätet.

Efter överlåtandet av sina mexikanska anläggningar är Mexikanska Telefon AB Ericsson t. v. ett holdingbolag utan egen telefonrörelse.

Ner med olycksfallskurvan!

»Hjälp oss att draga ner olycksfallskurvan» är ett uttryck, som vi alla känner igen från den arbetarskyddspropaganda, som nyligen pågått landet runt. För LME:s vidkommande pågick arbetarskyddsmöten i Midsomrargården 5 kvällar under januari månad. På dessa möten, som sammanlagt besöktes av ca 450 personer, hölls korta anföranden i säkerhetsfrågor av representanter för verkstadsledning, arbetsledare och arbetare varjämte den utmärkta skyddsfilmerna »Det hände i arbetet» visades.

Med säkerhetstjänst menas ju i dagligt tal den organisation inom de svenska industriföretagen, som har till uppgift att övervaka arbetsplatsens säkerhet och sundhet. Som byggstenar i denna organisation finns i större företag främst säkerhets- eller skyddskommittén, skyddsingenjören och skyddsombuden.

Hos L M Ericsson finns samtliga ovanstående tre byggstenar i säkerhetsorganisationen. Som högsta instans i säkerhetsfrågor inom företaget fungerar skyddskommittén, i vilken såväl verkstadsledningen som arbetsledarna och arbetarna är representerade. Som ordförande i kommittén fungerar säkerhetsingenjören, ing. *Sten Tiberg, VtsC*, och som ledamöter, verkmästare *Nils Andersson, Vta 19*, verkstadsklubben ordförande *Hans Gustafsson, Vta 11*, som tillika är huvudskyddsombud. Som sekreterare fungerar ing. *David Risberg, Vts*. Kommittén sammanträder en gång i början av varje kvartal, då de säkerhetsfrågor diskuteras och handläggs, som hänskjutits till kommittén. Dessa frågor är i allmänhet sådana, som av en eller annan anledning ej kunnat lösas internt inom de olika avdelningarna. Vid kommitténs sammanträden genomgås senaste kvartals olycksfallsstatistik, mera beaktansvärda olycksfall m. m. Vid kommitténs sammanträden är verkstadschefen, övering. *A Tobiasson* närvarande samt bolagets förtroendeläkare, prof. *Gunnar Fischer*, och personalkonsulenten fru *Gunnel Peterson*.

Säkerhetsingenjören är den som i första hand övervakar säkerheten och sundheten inom företaget. Han skall väcka förslag till skyddsåtgärder, ha överinseendet över olycksfallsstatistikens förande samt göra sig informerad om nya lagar och förordningar inom arbetarskyddets område. På grund av praktiska skäl har dock huvuddelen av säkerhetsarbetet överförts till säkerhetsingenjörernas assistenter, ingenjörerna *Risberg* och *Bju-renius*. Till de senares arbetsuppgifter hör även att i olycksfallsfrågor hålla kontakt med yrkesinspektionen och

försäkringsbolagen, föra kvartals- och årsstatistik samt företa utredningar angående olycksfall.

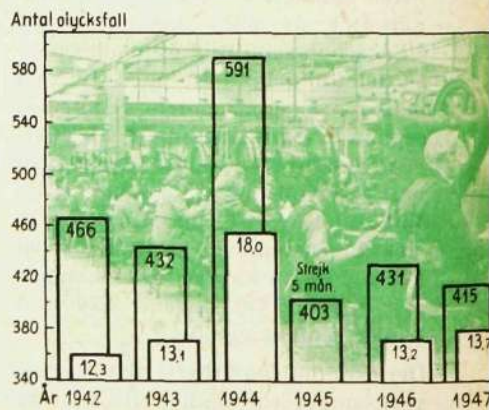
På de olika verkstadsavdelningarna finns ett eller flera skyddsombud, som skall vara respektive arbetsledare behjälpliga att övervaka säkerheten inom avdelningen. Eventuella brister skall av dem rapporteras till arbetsledningen. Skyddsombud skall även närvara vid undersökningar av inträffade olycksfall och skriftligen bestyrka arbetsledarens rapport över olycksfallet, vilken skickas till säkerhetsingenjören, som har att i samråd med vederbörande arbetsledare vidta erforderliga åtgärder.

Förtroendeläkaren, som är företagets allmänne rådgivare i medicinska och hygieniska frågor, övervakar bl. a. att de arbetare, som i sitt arbete är utsatta för fara för förgiftning, underkastas regelbunden läkarkontroll, samt handlägger frågor angående belysning, ventilation m. m. Företagets kök och matsalar inspekteras regelbundet. Även företagets övriga läkare deltar i skyddsarbetet.

Även arbetsstudiemännen är skyldiga att tillse, att erforderliga skyddsåtgärder är vidtagna. Om så inte är fallet får arbetsstudie ej tas. De skall även till säkerhetsingenjören rapportera eventuella brister, som visat sig vid studiet av tillverkningen.

De vanligaste olycksfallen inträffar under transportarbete, under färd till och från arbetet, under maskinarbete och handarbete. De allvarligaste skadorna uppstår av trafikolyckorna. Dessa utgör ca 25 % av samtliga olycksfall, men av dem orsakad frånvaro från arbetet utgör ca 50 % av all frånvaro på grund av olycksfall i arbete. Den största posten utgör olycksfall vid transportarbete eller ca 27 % av samtliga olycksfall.

Diagrammet visar totala antalet olycksfall i arbetet vid LME under 1942—1947. De vita staplarna anger antalet olycksfall per 100 årsarbetare.

TRASIGA VERKTYG
BÖR DU ANVÄNDA ENDAST OM DU
ÄR KLÄDD SÅ HAR:

ANVÄND DÄRFÖR
HELA VERKTYG!

Se upp för riskerna!

SVENSKA FÖRSÄKRINGSBOLAGS
RIKSFÖRBUND

Dess bättre är i allmänhet skadorna i arbetet av lindrigare art. Det ligger ju också i sakens natur att så måste vara, då tillverkningen i allmänhet ej är förbunden med några större risker.

Inom LM-gruppens företag i Stockholm arbetar man i huvudsak efter samma linjer som vid huvudfabriken, alltså med skyddskommitté, skyddsingenjör osv. Erfarenheterna tycks också vara ganska överensstämmande — olycksfallsfrekvensen visar på längre sikt en fallande tendens, även om kurvan för ögonblicket svänger en smula uppåt på grund av den stora omsättningen på arbetskraft. Ovana människor vid maskinerna betyder ökat antal olyckshändelser.

På Alpha består skyddskommittén av ingenjör C A Sellberg, ordf., förman Fridolf Pettersson samt fyra skyddsombud. Ingenjör Sellberg är tillika skyddsingenjör. Personalkonsulenten, fröken H Fries, är också närvarande vid sammanträdena. Verksamheten är den föreskrivna med sammanträden 1 gång i kvartalet på vid årets början fastställda dagar. Antalet olycksfall pr 100 årsarbetare var 1947 12. 1943 var det 17, men har sedan dess varit nere i 10,8. De krav, som framställs från skyddsombuden, söker man i görögaste mån tillmötesgå. De gäller ofta omklädnadsrum och allmänna hygieniska anordningar, där utvecklingen också går i riktning mot allt bättre förhållanden.

På Kabelverket i Älvsjö sitter hr A Steiner som ordförande i kommittén och ingenjör E Norling är skyddsingenjör. Kommittén arbetar bra och effektivt, konstaterar man, och en särskild skyddsinstruktion finns utarbe-

Från Gusums bruk berättas, att man där satt upp varningstavlur litet var stans i syfte att förebygga olycksfall. En av dessa tavlor ramlade en dag ned i huvudet på en arbetare och gav honom ett otäckt sår, som måste sys ihop av läkare. Tavlan bar texten: Det är inte endast dig det drabbar, utan även din familj!

tad. Antalet olycksfall pr 100 arbetare var 1942 3,1, 1943 2,9, 1944 4,9, 1945 8,8 och 1946 7,7. De senaste årens ökning beror dels på arbetskraftsomsättningen, dels på andra, med skyddsanordningarna icke sammanhängande orsaker.

Skyddskommittén på Ermi ledes av ingenjör Ragnar Sunesson, som också fungerar som skyddsingenjör. Även här är personalkonsulenten, fru B Hedman, adjungerad ledamot. Statistiken sträcker sig inte längre tillbaka än till 1946, men visar för detta år 10,6 olycksfall pr 100 årsarbetare, medan siffran för 1947 steg till 14,9.

Aktiebolaget Svenska Elektronrör har ännu inte fått någon egentlig skyddskommitté, men förberedelser har gjorts för att bilda en. Tills vidare fungerar ingenjör Svante Granler som skyddsingenjör och huvudskyddsombud och ingenjör Tage Broström sköter kommittéuppgifterna. Personalkonsulenten, syster Britta Broström, deltar också i arbetet. Ingenjör Sven Folmerz har haft i uppdrag att hos LME i Midsommarkrausen studera skyddskommitténs arbete, och det är bara en tidsfråga, när SER får sin egen kommitté färdig. I alla händelser tycks antalet olycksfall pr 100 årsarbetare vara mycket lågt. 1945 var det 5,8, 1946 7,3 och 1947 3,2.

PASS OPP, FLICKOR!
MÅNGA MASKINER
— LIKSOM ÄVEN MASKULINER —
**ÄR GALNA I
LÅNGA LOCKAR!**

GÅ ALDRIG
MED OSKYDDAT, HÄNGANDE HÅR
I ARBETSLOKALEN!

Se upp för riskerna!

SVENSKA FÖRSÄKRINGSBOLAGS
RIKSFÖRBUND

»Safety first»

Säkerhets- och brandskyddskommittéerna vid Kabelverket i Älvsjö anordnade i februari gemensamt två propagandakvällar i verkets matsal. Ungefär hälften av de anställda infann sig. Som föredragshållare medverkade kanslichefen E Thörnberg och ombudsman C Lindberg från Arbetarskyddsnämnden och direktör R Götherström från Svenska Brandskyddsföreningen, vilka sakkunnigt och medryckande belyste problemen. De mera lokala frågorna berördes i anföranden av ledningen inom KV:s säkerhets- och brandskyddskommittéer, av Verkstadsklubbens ordförande och en representant för arbetsledarna. Dessutom visades propagandafilmer.

Bra hjärn- och stål- arbetare

Verktygsfilaren Otto Fredrik Andersson, Vta 15, har tillerkänts en belöning på 500 kronor för förbättringsarbeten på en mattmaskin samt förbättring av nykonstruerad trådmattartång för 84 trådar. Samtidigt har verktygsfräsaren Ture Fast, Vta 15, erhållit 50 kronor i belöning för förtjänstfullt arbete i samband med tillverkningen av ny bädd till mattmaskinen.

Den typ av multipelmattor, som hittills framställts i mattmaskin, har haft 63 trådar. Nu tillverkas även 84-trådiga mattor, och en ny trådmattartång blev därför nödvändig. Andersson fick i uppdrag att tillverka denna tång enligt uppgjord ritning.

Andersson invände emellertid omedelbart, att den föreslagna konstruktionen knappast skulle kunna fungera, eftersom båda tångbackarna var försedda med kulspar. Detta skulle, ansåg Andersson, medföra att backarna rasade i sidled. Han framlade därför ett ändringsförslag, enligt vilket ena backen var fast och den andra rörlig på kulor, och fick i uppdrag att utföra detta.

Detta nya tånghuvud med 7 mm delning mellan trådarna förutsatte en ny bädd av synnerligen noggrant utförande. Verktygsfräsaren Fast var därvid till stor hjälp genom att konstruera enklare verktyg, med vilka noggrann fräsning av detaljerna kunde utföras, så att toleranserna blev ungefär $\pm 0,001$ mm.

Andersson föreslog vidare, att scharnrens svängpunkt skulle flyttas så, att maskinen kunde skötas från bara en sida. Den gamla maskinen måste betjänas från båda sidor. Förslaget vann bifall och medförde en hel del detaljändringar.

Den nya maskinen har tagits i bruk och arbetar tillfredsställande.

Belönade förslag

Kommittén för granskning av förslag har utdelat 100 kronor till ingenjör Sture Karlsson, H, och 50 kronor vardera till hr Gösta Andersson, Vpb, och hr Erik Eriksson, Vta 77, som belöningar för inlämnade förslag. Kommitténs verksamhet pågår, och förslag kan när som helst insändas till VD.

Vta 15 — LME:s verktygsavdelning

En arbetare i en av verkstäderna hos LM Eriesson i Mid-sommarkransen stannar sin maskin, skruvar loss verktyget och granskar det med bekymrad min. Trasigt! Han rekvirerar ett nytt och maskinen börjar arbeta igen.

Sådana händelser är vardagsmat på de olika avdelningarna. Men produktionen får inte stanna. Nya verktyg måste finnas till hands. Det är Vta 15, som sörjer för, att de inte fattas.

Ordet »verktyg» får här tas i en vidsträcktare bemärkelse än den vanliga, som ju brukar omfatta hammare, tång, mejsel, såg, yxa osv. Populärt skulle man kanske kunna säga, att verktyget är den utbytbara detalj av maskinen, som direkt bearbetar det material, som skall formas på ena eller andra sättet. I automatsvarven är svarvjärn och borrar verktygen, i pressmaskinen stansen och dynan. Exemplet kunde mångfaldigas i det oändliga.

Det hör till traditionerna hos LM Eriesson, att firman fabricerar sina egna verktyg. Till en början ordnade varje avdelning själv denna detalj, men 1905 ansåg man det lämpligt att i varje fall delvis centralisera verktygstillverkningen. De andra avdelningarna hade dock länge dessutom egna verktygsdetaljer, och denna praxis tillämpas i mindre utsträckning än i dag. Den stora massan av verktyg kommer dock från Vta 15.

— Vill man uttrycka sig litet fränt, kan man påstå, att ingenjörer och tjänstemän på andra avdelningar verkar som pådrivare på oss, förklarar chefen för Vta 15, ingenjör F Wetterholm. Vi får inte så sällan besked, att om vi inte kan leverera verktygen »i nästa vecka», så stannar banden. Vi levererar så fort vi hinner, även om det inte kan bli »i nästa vecka», men f. n. är vi tvungna att även köpa verktyg från några utomstående, utvalda leverantörer. Detta hindrar inte, att Vta 15 intar en nyckelposition inom företaget. Verkstaden är förresten en av de förnämsta i sitt slag i Sverige, sysselsätter f. n. omkring 160 arbetare och har i det närmaste lika många maskiner jämte en förstklassig anläggning för värmebehandling av stål. I den maskinella utrustningen märks

särskilt tre jiggbormmaskiner, en profilslipmaskin av Ultraprecisionsverkens fabrikat och två mätmaskiner av märket CIP.

Profilslipmaskinen är ett ytterst värdefullt instrument, av vilka det bara finns ett fåtal i Sverige. Ett arbetsstycke, som ska ges en viss form, projiceras i ända upp till 40 gångers förstoring på en mattskiva, på vilken en noggrann ritning av den önskade formen anbragts. Slipningen sker sedan efter ritningens linjer och under arbetets gång följer man på mattskivan, hur slipskivan nöter bort stycke efter stycke av godset, tills arbetsstycket erhållit den önskade formen.

Avdelningens förnämsta uppgift just nu är att hålla huvudfabriken med verktyg, men vi utrustar också de nya fabrikena och hjälper de anslutna svenska bolagen. Bl. a. tillverkar vi pressgjutningsverktyg för Ermi, och eftersom kåporna till de elektriska mätinstrumenten pressas här på huvudfabriken, gör vi också verktygen för den fabrikationen. Utom pressverktyg och pressgjutningsverktyg gör vi borrar, fixturer till svarvar och fräsmaskiner och en mångfald andra saker. Det händer också, att goda idéer till förbättringar och nykonstruktioner föds vid arbetsbänkarna och det är ett nöje att se, med vilken yrkesskicklighet stålet behandlas i kippar, svarvar, fräsmaskiner och skruvstycken. Slutar ingenjör Wetterholm.

Det finns åtskilliga trotjänare på Vta 15. Verktygsfilaren H A Wilsén, östgöte, gu'skelov, kom till LM 1899 och var verktygsarbetare på Vta 19 i många år, men övergick till Vta 15 1933. Han berättar, att telefonautomatiseringen på sin tid förde med sig ett våldsamt ökat behov av nya verktyg, vilket ju inte är att undra på.

Överst på denna sida en interiör från LME:s verktygsavdelning i Mid-sommarkransen. I förgrunden ses avdelningens chef, ing. F Wetterholm, i samtal med svarvaren Carl F Larsson, »Svarvar-Lasse» kallad, 72 år och ålderman på Vta 15.

— Men man har fått syssla lite med egna konstruktioner också, berättar han vidare. 1932 gjorde jag en bockningsapparat för spiralfjädrar, och den står sig än och har stått modell till flera kopior. Jag gjorde en borrarplåningsmaskin, som gick i en sju, åtta år innan den var utsliten och ersattes med importerade apparater. Ja, man arbetade rätt självständigt förr. Ibland fick man bara ritning till någon detalj och fick forma ut resten efter eget huvud.

På det huvudet kan intervjuaren, inom parentes sagt, inte upptäcka ett grått hårstrå, trots att ägaren är 69 år.

Förmannen *Frans Molander* har varit med på avdelningen ända från början.

— Jag stod vid en kipp första tiden och före mig fanns det bara en enda man, som gick och spikade plåt på arbetsbänkarna. Så småningom blev vi flera, och utvecklingen gick ganska fort tills vi var så där en 15 man, men på den ståndpunkten stannade vi några år. Så kom ett nytt »ryck» och arbetsstyrkan växte till 30 å 35 man, där den höll sig rätt länge, Hastigaste tillväxten har nog skett här ute i Midsommarkransen. Men nu måste jag...

Förman Molander försvinner snabb som en vessla bland maskinerna, och vi vänder oss till 70-åriga verktygsfilaren *E T L Wandel*, en filosofiskt anlagd man med höga krav på precision. Han kom till LM och verktygsavdelningen 1905, och avdelningen hade då hunnit få 17 man.

— Vi var unga pojkar allihop utom två, som nått den vördnadsbjudande åldern av cirka 45 år. Vi tyckte de var så gamla, så det växte mossa på huvud på dem. Nu vill man inte medge, att man själv blivit gammal. Och ändå är man ju ett stycke förbi de 45...

Det är en speciell trevnad med verktygsjobbet, fortsätter hr Wandel. Man får tänka själv och har möjlighet till variation i arbetet. Känner man sig inte riktigt i form, kan man arbeta med detaljer, som inte kräver så stor koncentration, och när man är piggt och kry, tar man itu med svårare saker.

De här citerade veteranerna är i likhet med flera andra egentligen pensionerade, men tycker att de har en del att utträtta än. Ledningen på avdelningen är glad de var stannar. De är samtliga mycket skickliga yrkesmän, och på ledarhåll tvekar man inte att kalla dem konstnärer på sitt område. Själva säger representanterna för det mångkunniga folket av gamla stammen, att de unga visserligen specialiserar sig tidigt, nu, men att också de är duktigt folk, som fått bra utbildning, inte minst i LME:s lärlingsskola. Och de gamla vet, vad de talar om, så man bör kunna vara trygg för återväxten på Vta 15.

Bland avdelningens mera markanta profiler märks också verktygsvarvaren *Ivar Svensson*, mera känd under namnet »Franske Svenne».

En dag, då »Franske Svenne» stod vid sin svarv, stannade en mörkhyad herre bredvid honom och tittade intresserat på proceduren. Efter en stund började den främmande prata. Det var ett egendomligt blandspråk, där spanska, franska och en och annan svensk glosa tillsammans ledade efter lämpliga verb. Varpå den tilltalade lugnt för-

klarade, att om det passade min herre bättre att tala franska, så gick det för sig. Det var inte långt ifrån att den gästande, en utländsk, studerande ingenjör, fallit Svensson om halsen. »Franske Svenne» har nämligen arbetat i Frankrike i många år och talar behjvrat franska. Ingenjören i fråga höll förresten sedan till vid Svennes svarv de dagar han hade kvar av sin vistelse vid LM.

Till slut en liten historia, om en man på avdelningen, som är känd för en viss fyndighet. Hans namn kan ju vara detsamma. Strax efter inflyttningen i den nya fabriken frågade honom någon, om han hittade i den jättelika labyrinten.

— Inte fan, men jag har en kritbit i fickan och ritar ett kors på varenda dörr, jag går igenom. Då hittar jag tillbaka.

Vilket kunde kallas sagan om Ariadnetråden i LM-version. Även telefonien tenderar ju att bli mer och mer trådlös...

Koncernmästerskap i allmänbildning

Fritidskommittén anordnade i februari koncernmästerskap i s. k. allmänbildning och semifinalen gick 25 februari i Midsommarkgården, där LME, Gröndal, Alpha och Kabelverket möttes i närkamp. Gröndal och LME uttogs till finalen. Frågorna var formulerade av magister Knutsson och för att komma med i finalen måste man bl. a. kunna klara följande:

a) Vad är det som saknas hos katterna på Gotland, knäveck, nyckelben, svans eller — rättor? b) Vad äter man på pisangen? c) Vad är det för likhet mellan följande namn: Ester, Mariana, Isabella, Sylvester, Edit och Elin? d) Vad heter världen äldsta bank och vem grundade den? Man skulle också ha reda på, att Alfred Dahlkvist, Anna-Lisa Öst och Eugenio Pacelli är mera kända under namnen: Håsjökometen, Lapp-Lisa och Pius XII.

I finalen, för vilken närmare redogörs på bildsidan, var frågorna inte mindre kniviga. Till exempel:

e) Om tre landshövdingar träffas och en bjuder på falukorv, en annan på värmlandskorv och en tredje bidrar med skånsk senap, vilka kan det då vara? b) Var på kroppen bör man lämpligen bära: tiara, epåletter och mamelucker? g) Vad betyder dessa nykterhetsförkortningar: SGU, SSUH och NTO. h) Vad heter närmaste staden till Åhus, Ope och Ödåkra?

Gröndalslaget visade sig mycket allmänbildat i nykterhetskänseende, medan LM å sin sida var dåligt orienterat i brännvinskatalogen. Segrarna, LME, lyckades emellertid klara följande, i vårt tycke något långsökta fråga:

i) Vad är detta för något: 7, 14, 20, 21, 26, 28, 29. Svaren på frågorna finns för övrigt på sid. 22.

Finalen gaskades upp av LME:s folkdanslag samt humoristerna Tre Knas från Casinorevyn, varjämte Eddie Mc Andrews orkester stod för dansmusiken.

Förman Frans Molander skötte första verktygshyveln, är piggt och rörlig som en vessla.

Verktygsfilaren H A Wilsén, välkonserverad 69-åring med smak för konstruktionsarbeten.

Fräsaren I A Arnberg kom 1905 till avdelningen som nr 4.

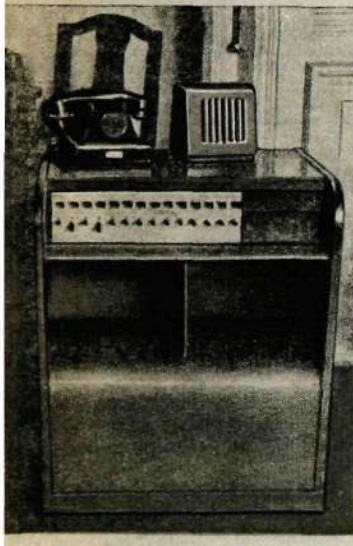

Verktygsfilaren E T L Wandel, filosof med kulturhistoriska intressen.

raa på Gora Källare. Ett h
LM:are infann sig, mer eller
kännelighet maskerade. Str
ringen, som bjöd på mång
av skiftande slag, togs bli
Huruvida Lucifer hade någ
ning att se triumferande ut,

電話 通訊 又一 發明

新式巧妙的電話

一個人可和二十個人講話

這是一項巧妙的發明，最近才運到本港。運到後，新式電話長士和重要職員，都會多製造。大家對這種巧妙的電話，表示贊賞。

這是一項巧妙的發明，最近才運到本港。運到後，新式電話長士和重要職員，都會多製造。大家對這種巧妙的電話，表示贊賞。

店。一個房間，一家商店，或是一座工廠，如要開會，可以不必聚在一個房間舉行。主要人的發號命令，也可以直接傳到他的下屬。

這是一項巧妙的發明，最近才運到本港。運到後，新式電話長士和重要職員，都會多製造。大家對這種巧妙的電話，表示贊賞。

Kinesen Leung Cho Ü, verksam vid The Swedish Trading Co. Ltd i Hongkong, med en nyinstallerad chefstelefon av LME-fabrikat, vilken lär bli föremål för mycket beröm i texten på det kinesiska tidningsurklippet.

Den 7 mars gav LME:s livaktiga teatersektion Eugene O'Neill's enaktare »Tran» i Midsommargården i Åke Starcks regi. Ovan ses huvudrollsinnehavarna, Åke Starck som kapten Keeney och Inez Nilsson som hans hustru Annie. Uppgiften var svår, men de agerande gjorde sitt bästa, och teatersektionen är välkommen åter — kanske i en något mindre krävande pjäs.

En schweizisk radioman, M. Jean Heer, besökte för en tid sedan LME i Midsommarkransen och gjorde ett reportage i en serie om svensk industri. Han ses här intervjua fransmannen A Lagoute med fru Marguerite samt schweiziskan Rosemarie Y Wisard, samtliga från Vta 39.

Radiotjänst arrangerade för en tid sedan programpunkt med titeln »Svenssexa». F de medverkande märktes ett ungt par skulle gifta sig dagen därpå. SRA på att överlämna en radioapparat av RADIOLA.

skä-
lyta-
eigen-
maski-
ningar
redvid.
anled-
århän.

I samband med försäljningen av LME:s mexikanska anläggningar hölls pressmottagning hos dr Axel Wenner-Gren. Från vänster till höger syns affärsmannen B Pagliai, svenske pressattachén Söderlund, direktören i Stockholms Enskilda Bank H Munck af Rosenschöld, dr Axel Wenner-Gren, LME:s lokalchef i Mexiko konsul Gunnar Beckman och direktör B Wahlqvist, LME.

LME i Midsommarkransen besöktes 27 februari av framstående representanter för tre sydamerikanska stater. De ses här ovan vid modellen av huvudfabriken. Fr. v. Colombias chargé d'affaires Don Jorge Majfa Palacio, Venezuelas minister dr Antonio Anzola Carillo och Ecuadors chargé d'affaires Don Carlos Morales. Längst t. h. kapten Hagstedt, LME.

Bland lärlingarna är det många som också vill lära sig spela ishockey. Där är »Tjoffe» naturligtvis den självskrivne instruktören. Här synes han med ett gäng blivande landslagspelare.

Arbetet vid L M Ericssons filialverkstad i Norrtälje för pressning och hopsättning av telefondetaljer har nu kommit igång på allvar. Verkstaden, av vilken vi här visar en exteriör, har ett hundratal anställda.

Ermis miljonbygge i Ulvsunda är nu under tak, och den 26 februari firades taktagsöl i Ermis lunchrum. Det blev en trivsamt aften. »Skåningarnas» populäre verkställare Björk framför här ett tacktal.

Den festliga finalen till koncernmästerskapet i allmänbildning gick av stapeln i Vinterpalatset 4 mars. LM:s lag, som bestod av hrr Åke Larsåker, Vi, Tage Holmström, Vta 32, och Alex Sandberg, Vta 11, segrade med 21 poäng över Telesignalfabrikens lag, hrr Eric Wandel, Vts, Per Brunskog, EC, och Bertil Strömfeldt, Vta 562, som tog 19 poäng. Den av direktör Helge Ericson skänkta vandringpokalen gick därmed för andra gången till huvudfabriken.

LMD

— vårt danska LM

Naar De kommer til LMD, skal De gaa ud med LCN og NBF og drikke HOF.

— ???

Chefen for LM:s danska dotterbolags försäljningsavdelning, civilingenjör *Nels Forchhammer*, signalement svart Brasil, prejad i en av LM:s korridorer, ser vänligt medlidsam ut över vår öppet demonstrerade okunnighet.

— Er De ikke informeret? LMD er jo det internationale Kendingsbogstav for »L M Ericsson Aktieselskab, København», LCN er Direktør L C Nørrelund, NBF er Chefen for LMD:s Salgsafdeling, N B Forchhammer, altsaa mig, och HOF er det populære Kendingsbogstav for det gode, danske Carlsberg Pilsner Øl. Det kender da alle Svenskere, ikke sandt? Ellers er det paa Tide, at det gøres bekendt for en større Kreds her gennem KONTAKTENS Spalter.

— Ja, men LMD...

— LM i Danmark, selvfølgelig. Og det var vel om LM-Forholdene i Danmark vi skulde tale? Naa, hvis det kun var — De maa undskylde mig, jeg anvendte

Ordene »hvis» og »kun» — »hvis» betyder »om» og »kun» betyder »bara» men jeg synes det er meget faa Svenskere, der ved det, og det er nu vigtigt nok for jer at kende de Ord, for De ved, hvordan Forholdene er nu. Det er altid »om bara»... »om inte». De to Ord hører til den daglige Kost i vor Korrespondance. »Hvis vi kun kan faa Valuta...», »hvis Stockholm kan levere...», »hvis Stockholm vil gaa med til den Ændring i Konstruktionen...».

— Ja, de två första punkterna tycker vi oss ha hört förr någonstans... Men den tredje?

— Jeg ved godt, at vi Danskere i Stockholm har Ord for at være »enfants terribles», de slemme Børn som altid vil have det anderledes. Og der vil jeg jo gerne forsvare baade os hos LMD og Danskerne i Almindelighed.

— Försvara?

— Ja, vor Opgave er jo at være Mellemed mellem Fabriken og Kunderne i Danmark. Og det vil sige to Ting: For det første skal vi lade Fabrikens Synspunkter gaa videre til Kunderne: »Køb normale

Här pågår en konferens om importlicenser. Fr. v. Dir. Nørrelund, hr J Orlix (Expeditionen) och kontorschef G Olsen.

På ingenörskontoret planlägges en inspektionsresa av fr. v. hr H Jensen, övermontör J Hansen och civilingenjör O Hytten.

Samlade i LMD:s demonstrationsrum, fr. v., hrr C Bach Nielsen och Mølsgaard, civiling. F Lilsberg och avdelningschefen N Forchhammer.

På affärskontoret skötes korrespondens och bokföring. Fr. v. hrr E Jensen, H Mønsted, frk B Fentz och A Madsen och B Jespersen.

Dele, saa bliver Prisen billigere og Leveringstiden kortere.» Det gør vi ogsaa med Fynd og Klem. For det andet skal vi lade Kundernes Synspunkter gaa videre til Fabriken; vore Kunder er jo i overvejende Grad Ingeniører, der staar i det praktiske Liv og bruger LM:s Apparater og tilsvarende af andet Fabrikat, og som har deres Erfaringer og kommer med dem til os og siger: »Det vilde nu være bedre om man kunde gøre saadan og saadan.» Det lader vi saa gaa videre til Stockholm. Og vi har det Indtryk, at de Erfaringer, vore Kunder er kommet med, har været til Gavn for Stockholm, og Stockholms Specialisters Erfaringer er blevet accepteret af vore Kunder og har været til Gavn for dem. Kort sagt, man mødes et eller andet Sted mellem de to Yderpunkter, og alle Parter kan være tilfredse.

— Ni tycks ju i varje fall göra goda affärer i Danmark.

— Vi har lavet nogle gode Forretninger. Vi har den store halvautomatiske Telefoncentral i Odense og den endnu større helautomatiske Central, der er i Ordre til Aarhus. Saa har vi Lokalcentraler, henved 1 000 Stempelapparater og 30 Centralografanlæg, Jernbane-signalanlæg, 5 000 kVAr Kondensatorer, 20 000 Elektricitetsmaalere osv. Og vi regner med en jævn støt videre Fremgang.

— Minns vi rätt, startade LMD som självständigt bolag i januari 1929. Enligt tillgängliga uppgifter är aktiekapitalet nu 1 500 000 danska kronor, omsättningen 1947 var drygt 2,5 miljoner, och bolaget har dessutom aktier i andra, beslätade företag i Danmark. Jaså, det stämmer. Nå, då är vi tydligen inte så illa informerade på *den* punkten. Men vilka är personerna bakom siffrorna?

— Først og fremmest Direktør L C Nørrelund — »LCN» —, der har fulgt Selskabet fra dets Tilblivelse. LCN leder selv Salget til Telefonselskaberne og er den uforlignelige Forligsmand mellem Stockholms Synspunkter angaaende Konstruktioner og Skemaer og de danske Telefonmyndigheder. Jeg maa indflette den Bemærkning, at vi i Danmark kun har en mindre Del af Telefonsystemet organiseret af Staten, medens største Delen er fordelt paa en Række koncessionerede Selskaber. Direktør Nørrelund varetager ogsaa den vanskelige Opgave at holde Kontakten med Varedirektoratet og de øvrige Myndigheder, der holder LMD:s Skæbne i deres hule Haand, ved

Förra sommaren tog direktör Nørrelund idrottsmärket i guld

På Serviceafdelingens verkstad provas materieln innan den levereras till kunderna, och reparations- och underhållsarbeten av äldre materiel utföres. Fr. v. montörerna L J Nielsen och W Scherning.

at staa for Valutatildelingerne, vore »importlicenser». Og saa har vi jo vor »kamrer», Kontorchef Gunnar Olsen, HD.

— HD?

— Ja, sig gerne »helsikes duktig», for det er han, s'gu. Ellers betyder det »Handelsvidenskabeligt Diplom», en meget fin Specialuddannelse i Økonomi og Bogholderi. Nogle af de andre Medarbejdere kan De jo selv præsentere med nogle Billeder.

— Var det inte en gästföreläsare vid något universitet också?

— Jo, det var rigtig nok mig, der fik den ærefulde Opgave at holde to Forelæsninger om moderne Systemer og Synspunkter for Tidskontrol og Maskinkontrol ved et nyoprettet Fakultet for Driftsøkonomi ved Aarhus Universitet.

— Och fritiden?

— Vad behager? Fritid? Det har vi slet ikke noget af! Filialselskaberne arbejder betydeligt haardere end...

— Nej, stopp och belägg! Inga överdrifter!

— Saa siger vi det. Ja, vi maa jo nu indrømme, at vi er imponerede over hvad I bestiller i Stockholm. Men vi Danskere skjuler det gerne, naar vi er imponerede og kommer med en lille bitte sarkastisk Bemærkning, men vi mener ikke *saa* meget med det. Det er faktisk meget nyttig at vide for Svenskere, der omgaas Danskere.

— Då är allt förlåtet. Men hur var det med fritiden? Har ni något LMD-sällskap?

— Nej, vi er for faa til at organisere saadan noget. Kun 25 Ansatte. Det første Tilløb til saadan »samlet Aktion» er vor aarlige Firmaskovtur, som vi nu har tre Aars Tradition for. Den er pingeling!

— Plingelin? Vad i...

(Forts. på sid. 36)

PAST och PASE till polska staten

Överenskommelse har nu träffats mellan LME och polska staten rörande överlåtelse till den sistnämnda av LME:s båda polska företag, *Polska Akcyjna Spolka Telefoniczna* och *Polska Akcyjna Spolka Elektryczna »Ericsson»*.

Polska Akcyjna Spolka Telefoniczna (PAST) var ett koncessionsbolag med koncessioner i de sju största städerna, medan Polska Akcyjna Spolka Elektryczna »Ericsson» (PASE) var ett tillverkningsföretag med fabrik i Radom. Det förstnämnda bolaget övertog år 1921 LME:s tidigare telefonbolag i Polen. Likviden för detta, obligationer på tillsammans 16,3 miljoner kronor, skulle erläggas under ett visst antal år. Vid krigsutbrottet 1939 återstod alltså 9,2 miljoner kronor obetalda. PAST lade vidare upp ett förlagslån på 10 miljoner kronor på den svenska marknaden, på vilket lån LME teknade borgen. Vid krigsutbrottet återstod av detta lån ett obetalt belopp på 7,8 miljoner kronor, vilket LME i enlighet med sin borgensförbindelse senare gäldat. Genom dessa transaktioner hade PAST blivit skyldigt LME till-

sammans 24 miljoner kronor, räntorna inräknade. Dessutom hade LME sin andel i aktiekapitalet i PAST, omkring 21 miljoner zloty. I PASE hade LME investeringar och fordringar på omkring 2 miljoner zloty.

Under förhandlingarna med polska staten konstaterades, att LME i Polen hade investeringar och fordringar på mellan 40 och 50 miljoner kronor, vilka fordringar dock med undantag för obligationslånet tidigare nedskrivits i LME:s böcker. Polska staten var dock inte villig att betala någon ränta

T. v. telefonstationen och PAST:s huvudkontor i Warszawa fram till 1938. Bilden nedan visar hur samma byggnad såg ut efter bombardemang 1944. Längst ned t. v. PASE:s huvudkontor i Warszawa.

för krigsåren och ville inte heller lämna ersättning för de av PAST:s telefonstationer, som efter den nya gränsdragningen ligger på ryskt territorium. Vidare ansåg man på polskt håll, att LME av de av krigsförstörelserna orsakade förlusterna borde vännas en andel, som stod i proportion till LME:s andel av aktiekapitalet. Enligt den överenskommelse, som nu träffats, har LME gått med på att i ersättning för sin av polska staten beslagtagna egendom erhålla 20 miljoner kronor i skuldsedlar, förfallna till betalning under en tid av 14 år. Räntan på dessa skuldsedlar beräknas efter 3 1/4 % och första räntebetalningen har redan gjorts av polska staten.

Vidare träffades en del andra överenskommelser. LME:s f. d. fabrik ingår sålunda numera i ett statligt polskt företag, som av LME fått licens på tillverkning av automatapparater, reläer, koordinatväljare etc. För denna licens skall betalas dels en engångsavgift på 1,4 miljoner kronor, dels en avgift, som beräknas i förhållande till rörelsens omfattning. Denna avgift skall dock efter ett antal år uppgå till minst 300 000 kronor per år. Vidare har överenskommits, att LME-koncernen i Sverige skall leverera varor till Polen för tillsammans 79 miljoner kronor med fastställda betalningsvillkor. Detaljuppgörelsen om dessa leveranser är dock ännu inte fullt klar.

Taklagsöl på Ermi

Torsdagen den 26 februari firades under sedvanliga former taklagsöl på Ermi. Det var den stora tillbyggnaden, som nu kommit under tak. I lunchrummet äts en enkel middag, till vilken samtliga med nybyggnaden sysselsatta förmän och arbetare inbjöds samt dessutom arkitekt, vidare representanter för Skånska Cementgjuteriet och Ermi, vilka samarbetat för nybyggnadens tillkomst.

Direktör Gerdhem hälsade gästerna välkomna och vände sig särskilt till »Skåningarnas» populära verkmästare Björk, som med Ermi gör sitt sista storbygge. Stämningen var från början den bästa och stegrades ytterligare med tiden, maten och drycken. Anföranden hölls av arkitekt Wennerholm, verkmästare Björk, Ermis verkstadsklubbs ordförande, en representant från byggfolket. Civilingenjör Georgii framförde till direktör Gerdhem och Ermis övriga representanter Skånska Cementgjuteriets tack för det goda samarbetet och slutligen för kvällens undfägnad.

Herr Hermansson, Ermi, sjöng till Ermis medverkande orkester några livligt uppskattade sånger, och efter middagen utförde trollkonstnären Oswald Tureo de mest häpnadsväckande trollkonster, som avslutade den lyckade taklagsfesten.

Den nybyggda delen av fabriken, som kan väntas bli fullt färdig omkring den 1 juli i år, omfattar ca 10 500 m². Tillbyggnaden är alltså större än den nuvarande fabriken, som startade vid årsskiftet 1944/45 och som har en nyttig golvyta av ca 9 000 m². De totala byggnadskostnaderna uppgår till ca 3,5 miljoner kronor.

Fabriken kommer i färdigt skick att sysselsätta omkring 1 100 arbetare och 250 tjänstemän. För Sveriges elverk bör detta nybygge innebära en särskild tillfredsställelse, då man hoppas på ökad produktion av elmätare.

Den övre bilden visar Ermi-fasaden med den tillbyggda delen av komplexet. De pekande herrarna, samlade kring dir. Gösta Gerdhem, Ermi, i mitten, är fr. v. ing. Ivar Hæggblom, Skånska Cement och arkitekt Ture Wennerholm samt ing. Hans Georgii och Carl Persson, Skånska Cement, som samtliga i olika uppgifter arbetat med nybygget.

TELEFONVETT och annat VETT

När det svaras i telefon på LME, används nog i de flesta fall avdelningsnumret och stundom händer det, att den svarande säger sitt namn. Men det syndas ändå i mångahanda måtto och på mångahanda sätt. En av de större synderna är, när den påringande själv utan en liten förklarande inledning börjar en lång redogörelse eller förfrågan. När man tar emot ett sådant samtal, får man stå en lång stund med glasartad blick och lyssna innan man har en aning om vad saken gäller och om man överhuvud taget har något med den att skaffa. Varför inte genast tala om, varifrån samtalet är och att det gäller »dubbelhårdade och tropiksäkra knappnålar»? Då vet man genast, om man själv kan klara ut ärendet eller ska hänvisa till någon »bättre vetande».

Får man till på köpet lägga från sig luren för att fundera ut, hur det ligger till, och samtalet blir brutet, kan man inte ringa upp efteråt och ge besked. Man får vänta och så kommer så småningom ett nytt samtal, men då är den man talt med förut iväg på ett annat jobb, en ny palaver börjar, blir kanske avbruten och börjar igen. Sämt har hänt även i de bästa familjerna.

Vad ska man förresten säga om folk, som kommer inrusande och huggar telefonen (den lokala) och börjar ringa hit och dit utan att ens hälsa eller ännu mindre fråga om lov. Så ska vederbörande anteckna ett långt privat telefonnummer, rafsar åt sig ett papper, klottrar dit telefonnumret, river av en bit och försvinner med den. Sen kommer Jocke in och finner, att en bit av hans inköpsorder försvunnit medan han kollat vikten på godset. Jocke svar och frågar Nicke, om han varit framme med klorna.

— Är du inte klok, säger Nicke, tror du jag går omkring och gör sattyg medan du är ute?

Så är det Majkens tur att bli förhörd, och hon svarar likadant:

— Är du inte klok?

Vad ska man svara på två så direkta frågor? Står man på rätt sida om staketet, eller gör man det inte? Så länge man går lös, och inte är fasttagen som bov, får man väl räknas till de kloka — sen kan ju förhållandet bli det motsatta.

Det är förresten inte så lätt att blidka Majken. Hon står där med blixtrande ögon och frågar, om man inte trots

hennes ungdomliga utseende kan märka att hon fyllt 3 år. När man så fräser till, att det har hon säkert gjort tio gånger om, ser hon plötsligt så mild ut som nysilad mjölk och säger: »Just de, ja!» (I verkligheten har hon fyllt 3 år 15 gånger om och lite till, men hon tror inte vi vet det. Men vi kan läsa innautill på avlöningskortet och vet, att 00 i det sammanhanget betyder födelseår 1900.)

När termometern stod på blidväder igen kom det i alla fall ett vettigt ord från henne också:

— Det var en kille här, som ringde och fjompade med ett tjack, så vitt jag förstår, och sen stack han på dörren så den vita rocken höll på att komma emellan. Ta reda på honom istället för att misstänka klokt folk, så kan du nog spåra upp papperslappen.

Varpå den sköna gjorde en sirlig hovnigning och seglade ut.

Det händer bara alltför ofta, att någon kund kommer in på ett förråd och på egen hand börjar plocka i facken och leta efter vad de tror att de behöver. Så tar de fram en bit eller ett ämne och lägger tillbaka det i fel fack. När man rör sig med fina mått — någon hundraedels millimeter — är det farligt med sådant där. Materialet blir blandat, och när en bit bearbetas och undergår vidare kontroll upptäcks felet. Då blir det ett jäkla kakalorum och förrådet får bära hundhuvudet.

Nej, man ska nog inte nonchalera gubben i förrådet, även om han är kutryggig och har grått trassel på lus-kulan. Låt honom få veta ärendet, så får ni klart besked om materialet och — vilket är det viktigaste — var sak kommer tillbaka till sin rätta plats. Gubben vet, hur viktigt det är. En bit, som lagts in, kanske inte är värd mera än 10 öre i och för sig, men kommer den fel, kan den orsaka stora kostnader ändå. Om en förman kommer in på förrådet och kontrollmäter och säger »det här kan vi ta», men det råkar vara en »vilsekommen» bit han mätt, går materialet i alla fall ut enligt skylten på vederbörande fack, och så är olyckan skedd.

Johné
Vta 19

På tal om biltelefon . . .

— Det är till Er, direktör Bilqvist . . . var vänlig tag samtalet på nr 2!

En LM-veteran

Femtio år går märkvärdigt fort. Man vet inte ordet av, förrän de är borta och man är pensionsmässig. Den 24 april 1898 kom jag till LM, och nu har jag slutat på Vta 18. Visserligen har jag en del att pyssla med på lackeringen i Gröndal, men hur länge jag stannar där, får vi väl se.

Det är förre föreståndaren på LM:s lackeringsavdelning *Hjalmar Sandahl*, en av de verkliga LM-veteranerna, som filosoferar, medan han suger på den cigarrcigarrett, utan vilken han känner sig en aning desorienterad i tillvaron.

— Det där med rökot hänger ihop med jobbet i gamla tider, förklarar hr Sandahl. Det var många som fick ont i magen på verkstan, och det påstods, att det berodde på färgen. Vi fick för oss, att vi blev bättre av att röka. Jag började röka och det har jag hållit på med sedan dess, och magen har varit prima. Inte vet jag, om det är tobakens förtjänst, men eftersom jag trivs med cigarren, så . . .

Vi var 12 man på avdelningen, när jag började. Inalles var det ungefär 800 på hela fabriken. Jag var 15 år, och det var egentligen meningen, att jag skulle in på kontoret. Men just när vi höll på och resonerade om saken, kom förman Crusell på lackeringen upp och ville ha en pojke till hjälp. Han frågade mig, om jag inte hade lust, och jag tänkte det kanske kunde vara lika bra att arbeta där som på kontoret. Jag fick passa ugnarna, tända dem om mornarna och gå och släcka klockan 9 om kvällarna. Hur han kunde våga sätta mig till ett sådant jobb, begriper jag inte. Själv skulle jag aldrig i livet drömma om att låta en femtonåring ha hand om något så pass ansvarsfullt.

Men det var ju andra tider då. Vi började 7 på mornarna och slutade 6 på kvällarna och hade en halvtimmes frukost och halvannan timmes middag. Många av jobbarna gick förresten en liten kroggrond på frukosten. Det fanns fyra krogar alldeles intill och där fick man en sup och en bit för 8 öre. Men

gubbarna tålde vad de fick och arbetade lika bra efter en tre, fyra krogbesök. De var förresten ganska pigga på övertid, för på det viset ansåg de sig kunna »fira» på måndagarna.

Det ansågs vara mycket fint på LM. Jobbarna där betraktades som rena manschettproletärerna, för de var så snobbiga, dvs. en och annan hade kanske mera än en kostym. Och så höll de sig jämförelsevis snygga. Men inte skulle de ha passat i ett kamratgång nu för tiden.

Jag kommer ihåg en gång, när jobbarna väntade på att få avlöning, och verkställaren hade gått tvärs över gatan för att raka sig. Då ordnade jobbarna en vaktparad, gjorde lurar av sandpapper och trummade på baljor och plåtburkar så det hördes över hela kvarteret. Verkmästaren kom som ett skott med tvålv bakom öronen och arg som ett bi. Vi, som inte varit med, fick mest ovet. Det finns ingen rättvisa i världen, som bekant.

Vi hade gasbelysning i verkstan. Det var mycket fint på den tiden. Men ventilationen var inte så över sig, och gasstrumporna sög syre med besked. Frampå kvällarna stod lågorna i ugnarna och flämtade och kippade efter luft och det sved i ögonen på oss, som jobbade där.

Arbetsmetoderna? Ja, i början var det dopplackering. Det var en rasande bra metod, för den delen. Den bit, som skulle lackeras, hettades upp över en bunsenlåga, och sen doppades den helt enkelt ned i lacket. Det blev en utmärkt lackering, för lacket brändes fast ögonblickligen. Fast ibland tog det eld i lackeringsburken. Då lade man bara på locket, och så var den saken klar. Men inte skulle det kunna gå så lättvindigt till nu.

Efter dopplackeringen kom ådringen, som nu är helt borta, och sen har utvecklingen gått vidare. Vi trodde, att hela lackeringsavdelningen skulle försvinna, när bakeliten började användas, men riktigt så gick det inte. Och förresten har den gamla plåtapparaten »høga riksen» kommit till heders nu igen, när det börjat bli ont om bakelit.

Vad ska jag berätta mer? Något om »fabrikören» själv? Ja, honom såg man förstås till ofta. Han var snäll och hygglig, men vi hade en sabla respekt för honom. Det berodde nog på skäget och på att han var så stor och axelbred. Hans kompanjon, Andersson, fanns också kvar på den tiden.

Mer om mig själv? Ja, jag blev förman 1926, när Crusell slutade. Crusell lever förresten än och är över 80 år. Ja, så är jag från Adolf Fredriks församling och klasskamrat med Bernhard Lelki. Jag lärde känna Albert Engström genom koppartryckare Lundin, som dog nyligen. Engström var en trivsamt karl. Men han kunde vara på dåligt humör också ibland.

Göra när jag slutar? Jag har mina barn och barnbarn att umgås med och så fiskar jag om somrarna. Det är den finaste avkoppling man kan få...

Vår olympiaman berättar

Tjoffe», Rolf Eriksson, är hemma igen från S:t Moritz och sitter på sin förmansplats på *Vta 15*, förklarar arbetsbeskrivningar, granskar order och kollationerar. Vinterolympiaden ligger bakom honom och han är belåten att vara tillbaka.

— Det blev långsamt att stanna där nere i tre veckor, förklarar han. Den sista veckan hade vi hemlängtan allsammans. Som tur var kunde vi titta på tävlingarna, så tiden gick någorlunda i alla fall tills vi fick sätta oss i flygplanet i Zürich och flyga till Malmö via Holland. Fast jag är inte vidare glad åt att flyga. Det händer så mycket olyckor.

Olympiaden såg jag förstas mest ur ishockeyspelarens synvinkel, och det gjorde, att det dominerande intrycket i början var ett fasligt käbbel. Det var bråk om de båda amerikanska lagen, vilket som skulle vara olympialag, om ishockeyn skulle räknas som olympiagen och allt möjligt annat. När vi sen kom igång med matchandet, var de tre första uppgörelserna mycket hårda. Domarna tillät praktiskt taget vad som helst, spelarna pucklade på varandra och åtskilliga blev justerade. Till slut fick en av domarna — det var visst en amerikan — själv ett klubbslag i ansiktet i förbifarten. Möjligen var det detta som gjorde, att alla domarna dagen därpå blev sammankallade och utskälda efter noter för att de inte höll spelet inom hyfsade gränser. Jag fick förresten själv en klubba över högra ögat, så det svullnade igen, men det var inte värre än att jag kunde ställa upp mot Amerika dagen därpå. När domarna fått sin skopa ovet, blev det andra förhållanden, och jag tror inte det var någon spelare som fick så mycket som en skråma.

Det svenska laget var rätt svagt, det går inte att komma ifrån. Flera av spelarna kom aldrig i någon form. Kanadensarna och tjeckerna däremot var verkligen förstklassiga och schweizarna och amerikanerna mycket bra. Italien, Polen och Österrike var svaga. De första matcherna spelade vi mitt

på dagen, men då hade solen tårt på isen så vi hade svårt att åka. Därför ändrades programmet, så att vi spelade på mornarna, och det gjorde, att jag inte fick se de mest spännande skridskotävlingarna. Femtusenmetersloppet såg jag i alla fall. Pampigt! De pojkar kan åka! Långa skär — tolv, femton meter i varje.

Annars såg jag det mesta. 18 kilometer på skidor var rena utklassningen. Svenskarna var så ojämförligt överlägsna, att man nästan tyckte synd om de andra. 50-kilometern var också fin, men där var vi inte fullt så suveräna.

Backtävlingarna var kanske det förnämsta av alltsammans. Där gjorde svenskarna bort sig alldeles genom att två av dem ramlade i första hoppet. Ingen chans mot norrmän och finnar. Och de skulle ju också ha något med av medaljerna.

I konstakning på skridskor såg jag en fenomenal amerikan, och i hobsleigh-tävlingen såg jag kälkarna störta förbi som vansinniga spränggranater. Det är inte många sekunder man ser dem, men det är roligt i alla fall.

Om man bortser från ishockeykåbblet och hemlängtan mot slutet, var stämningen bra. Alla svenskarna träffades på en svenskafest före spelens början, och där var det trivsamt. Vi bodde förresten på ett litet hotell, som vi hade nästan för oss själva. På de stora är det för bråkigt med dans dag och natt.

Men S:t Moritz var på många sätt olämpligt som plats för en vinterolympiad. Kommunikationerna är för kläna. Olympiaden blev också en dålig affär. Backtävlingarna hade samlat en publik på 5 000 personer. I Garmisch-Partenkirchen var det 60 000! Valutaförhållandena och alla omvälvningarna efter kriget gör ju sitt till, men den enda järnväg, som leder fram till stan, kan inte frakta så mycket folk. Resan på den var förresten den största upplevelsen. Järnvägen är 90 kilometer, slingrar på lodräta bergväggar, kryper igenom tunnlar och balanserar över broar, från fönstren ser man ner i flera hundra meter djupa avgrunder, där små bäckar störtar sig utför klippor — ja, det är en syn för gudar! Järnvägen kostade 1 miljon schweizerfrancs per kilometer att bygga. Så där är åtskilliga pengar investerade.

Men turisttrafiken i Schweiz är det inte mycket med just nu. Engelsmännen får ingen resevaluta, hela Balkan har fallit bort, Frankrike är ur räkningen och amerikanerna håller sig hemma, för de tycker inte Europa har något att bjuda för närvarande. De stora hotellen går åt pipan, det är min uppfattning. Det hotell, som var presskvarter i S:t Moritz, hade varit stängt sedan 1939. Nu hade det ställts i ordning, direktion och personal anskaffats — och den 15 februari skulle det stängas igen! Småhotellen kanske kan dra sig fram, men de stora får nog svåra tider innan den internationella turisttrafiken kan komma igång. Det dröjer nog länge, innan den kan bli lika livlig som förr. Om den nu någonsin blir det.

Bordtennisserien

vid huvudfabriken är nu slutspelad. Sammanlagt 13 lag ställde upp, fördelade på två grupper. Segrare i grupp I blev laget från avd. X, på andra plats kom Vta 11 och på tredje Vta 13. Sista matchen blev avgörande. Spelarna i det segrande laget var K Persson, K Frithiofsson, Å Attewall, O Sandberg och O Olsson.

I grupp II segrade Vta 14, följt av Gröndal II och Vta 11 II. Spelarna i vinnarlaget var T Johnsson, B Rosell, Lindell, Bergkvist och Fredriksson.

Arrangemangen, som var mycket väl-skötta, omhänderhades av K I Svansson, Vta 11, och T Johnsson, Vta 14.

Klubbmästerskapen i simning

Klubbmästerskapen i simning vid LME har givit följande resultat:

50 m bröstsim, damer:

1) Ingegerd Sundin, 49,2 sek., 2) Grete Rasmussen, 49,9 sek., 3) Bodil Sörensen, 60,3 sek., 4) Birgit Röjdås, 62,0 sek., 5) Anna-Maj Johnsson, 62,3 sek., 6) Ellen Forseth, 73,7 sek., 7) Maj-Lis Gustafsson, 84,4 sek.

50 m fritt simsätt, damer:

1) Birgit Röjdås, 41,9 sek., 2) Anna-Maj Johnsson, 51,5 sek., 3) Ingegerd Sundén, 51,8 sek., 4) Bodil Sörensen, 58,8 sek.

50 m ryggsim, damer:

1) Anna-Maj Johnsson, 50,7 sek., 2) Birgit Röjdås, 51,0 sek., 3) Grete Rasmussen, 58,4 sek., 4) Rosa Johannesen, 59,8 sek., 5) Grete Wassmeillby, 1,07,4 min., 6) Ellen Forseth, 1,25,5 min.

Samtliga tävlande är anställda vid Vta 32 i Midsommarkransen.

Ermi-sport

Ermi sportklubb, som är tämligen ny, kan se tillbaka på sitt första hela verksamhetsår med tillfredsställelse. Medlemsiffnan uppgår nu till 180. De icke föraktliga framgångarna vid olika tävlingar har väsentligt främjat sportintresset.

I »korpen» har vi deltagit i individuella grenar såväl som i lagsport. Vår första start i handbollsserien, div. 4, resulterade nära nog i serieseger, andraplacering med samma poäng som det segrande NK. Stig Andersson, Vta 5, blev 3:a i tyngdlyftning (tungvikt). Rudolf Blixt, Vta 4, blev ter-

rängmästare (elitklassen) och Kurt Nordquist, Ev, 2:a i spjut.

I koncernmästerskapen har vi även deltagit och blev 2:a i bandy efter två finalmatcher mot LME och 2:a i orientering genom A Weineby, Vta 5. B Widén, Vta 5, blev 1:a på skidor för nybörjare.

Dusterna de olika avdelningarna emellan har nog varit de mest spännande. Fotbollen hade samlat sex lag från firmans fem avdelningar, varav Vta 5 höll sig med ett servicelag och ett produktionslag. Att fotbollsintresset är stort framgår ju härav. Efter många spännande uppgörelser ute på Ängby idrottsplats korades mästarerna, Vta 2. Även i handboll har en avdelningsserie spelats. Vta 5 hette vinnarna. Matcherna spelades i Bromma läroverk, oftast under vilda hejningar av de olika avdelningarnas supporters. Ännu en mycket populär avdelningsserie har just i dagarna startats. På Stora Mossens ishockeybana kämpas det om serieseger i hockey-bocky. Fri idrott, simning och pingpong har också stått på programmet. Även här har intresset varit över förväntan.

Klubbmästerskapen i fri idrott på Stora Mossen hade samlat omkring 50 deltagare. Våra första klubbmästerskap kunde härvid noteras. Bland de bättre kan nämnas K. Nordquist i höjd, Rudolf Blixt på 1500 m och bland oldboys A Åkerström på 100 m.

Vi hoppas på fortsatta framgångar och om möjligt ännu större sportintresse på Ermi under det kommande året. Vårt motto är: motion åt alla och en var. BW

Bridgeproblem nr 2

♠ D 10 6 4 2			
♥ —			
♦ Å 7 6 5			
♣ K 9 8 7			
♠ K kn	N	♠ 3	
♥ K D kn 4 2	V Ö	♥ 10 9 8 7 6 5	
♦ D 8 3	S	♦ 10 9 4	
♣ D 10 2		♣ 8 4 3	
♠ Å 9 8 7 5			
♦ K kn 2			
♣ Å kn 6			
♥ Å 3			

Syd spelar lillslam i spader. Väst börjar med hjärterkung. Hur skall Syd spela för att gå hem mot varje för-svar?

Svaren, märkta »Bridge nr 2», bör vara Kontaktred. till handa senast 5 maj.

Bildgåta nr 2

Den här gången tar vi en liten svårare bildgåta och ger våra läsare god tid på sig att fundera. Svaren, märkta »Bildgåta nr 2», ska vara KONTAKTENS redaktion tillhanda senast 5 maj. Än en gång, skicka svaren till KONTAKTENS redaktion, inte rätt och slätt till LME!

Bridge- och schackproblemen lockade många. Särskilt det förstnämnda. Ett litet formuleringssfel i uppgiften hade tydligen inte generat. V, ej S, skulle spela ut spadertvåan. Det hade tydligen alla förstått och alla insända lösningar var rätta. Den först öppnade hade skickats in av ingenjör Erik Wester, Dof, som alltså får tian. Hans lösning återfinnes här nedan.

Schackproblemet var svårt, men hr Georg Collbrandt, Vta 3, Ermi, hade lyckats lösa det, och kan alltså vänta sig en tia till Valborgsmässan. Lösningen återfinnes här nedan.

Lösning till bridgeproblem 1

I första spelet tar N spader äss, kung eller dam. Därefter spelas S in, antingen med trumf (spader 10), som övertas av S spader knekt, eller också spelar N klöver och S täcker Ö:s kort. Därefter ruter från S med stöld av N. Därefter av N det i andra spelet icke utnyttjade alternativet. Därefter S tredje ruter och N:s sista trumf. Därefter klöver från N, och S tar med sin sista klöver. Sedan tre trumfspel i rad från S, på vilka N kastar sina hjärter. Slutligen fyra hjärterspel av S.

Lösning till schackproblem 1

1. T e5 — K a1
2. T a5 — K b1
3. L a2 — K a1
4. L b3 — K b1
5. L a4 — K a1 eller a2
6. L × c2 matt

Vi på kabelverket i Älvsjö undrar, varför vi får Kontakten så lång tid efter att den har utkommit. Nu sist fick vi tidningen den 13/3. Då t. ex. bildgåtans lösning skulle vara insänd före den 5/3, kan vi, som äro intresserade ej deltaga. Ty det är väl meningen att vi skall få vara med på nämnda tävling? Vi vore tacksamma för svar nästa nummer. *Vän av ordning*

Orsakerna var flera. Dels uppstod svårigheter med tryckningen, dels blev genom ett beklagligt förbiseende KV:s upplaga liggande i packrummet några dagar innan den kom i väg till KV och även där utdelningen ytterligare fördröjd till vissa avd. Vi hoppas slippa dylikt i fortsättningen, så att inga svårigheter ska uppstå för någon att vara med i de pristävlingar KONTAKTEN anordnar. *Red.*

*

Pölar och snöskottning

När Parkstyrelsen för något år sedan fyllde igen den s. k. Svandammen passade visst L M på att införliva densamma med området innanför grindarna. Efter det senaste snöfallet kan man tro, att L M fått tag på flera liknande dammar och placerat dessa på samma plats. Firman ifråga upplyser med jämna mellanrum pressen att den har en hel del invalider (därav flera blinda) anställda vid företaget, men hur dessa kan taga sig ut och in talas ej om. Vid påpekande till

LMD — vårt danska LM

(Forts. från sid. 31)

— Nej, ikke »Plingelin», men pingeling. »Busvass», hvis De bedre forstaar det. Saa driver vi Sport hver for sig og vi har faktisk haft en Firma-Tenniskamp med »Tommerup Hørfabrik», en af vore Telesignalkunder. Er det heldigt at vinde over sine gode Kunder i Sportskamp, mener De?

— Nej, det kanske inte är så lyckligt eller lämpligt.

— Naa, saa taler vi helst ikke om hvem der vandt. Er der noget andet?

— Studieverksamhet?

— Ligeledes hver for sig. Vi er meget flittige. Ingeniør Liisberg, der er Ungkarl, gaar paa Kogekursus...

Här kommer ingenjör Forchhammer plötsligt ihåg, att intervjun skall publiceras, och den allvarliga innebörden av detta faktum griper honom så djupt, att han övergår till att tala svenska, varför resten av intervjuvarn blir obegripliga.

Men ovanstående räcker kanske en bit.

Bix

säkerhetskommittén svaras, att det ej finns folk att tillgå för att hålla rent på planen och i Mellangatan. En man har under flera dagar hållit på med att på skridskobanan (efter plogning) med matematisk noggrannhet schakta snövallarna i vinkel med isen. Tre man var i många timmar sysselsatta med snöskottning av cykelställ — men kanske reflexionsförmågan hos höga vederbörande drucknat i pölarna innanför grindarna. Detta kanhända tillhör den s. k. trivseln på arbetsplatsen.

27 N/m

Under senaste stora snöfall var 14 man och 2 bilar sysselsatta med skottning och bortkörning av snö. Bolaget har vidare köpt en snöplog, som vid snöfall börjar ploga klockan ½ 4 på morgonen. Snövallarna på skridskobanan måste skottas undan i tid för att »lämna plats» för nästa snöfall. Annars skulle skridskobanan krympa ihop och bli oanvändbar. Taken på cykelställen orkar inte med snötyngden. I detta fall »vek sig» två stycken innan snön hann undanskaffas.

B

Referatet om medaljutdelningen

Med anledning av KONTAKTENS referat från medaljutlämningen på Piperiska Muren den 10/12 1947 önskar jag få göra några kommentarer. Varför var fru Anna Lundgren avd. 12 inte med bland dem som särskilt omnämndes för lång anställningstid? Hon har arbetat i firman i 42 år och torde därför vara väl meriterad för ett personligt omnämnande, särskilt som hon genom sin snabba arbetstakt och goda arbetsprestation står i särklass. F. ö. skulle vi önska, att KONTAKTENS medarbetare bättre gjorde sig underriktade om personers civilstånd innan de nämner deras titel. Det kan tolkas som nonchalans, då vederbörande helt enkelt ritar dit ett »fröken» om en person, som sedan många år är gift.

Vi ber om rättelse i den här saken.

12902

Insändaren tycks uppfatta det som en prickning av fru Lundgren, att hon inte blivit nämnd bland dem, som varit längst hos LME. Att detta i så fall är ett misstag, torde inte behöva påpekas. Här har gällt att få fram »äldst» och »näst äldst», och dessa räkade vara de två nämnda herrarna. Någon »näst näst äldst» i firmans tjänst var det inte fråga om. Inte heller om något framhållande av vederbörandes individuella arbetsprestationer. I så fall skulle alla särskilt ha harangerats var och en för sig, och det hade vi inte plats med i KONTAKTEN. Det får räcka med vad som sades på festen och med inskriptionen på medaljen, som vänder sig till var och en särskilt.

Titelfelet tar vi allvarligare. Vi hoppas dock, att fru Lundgren själv inte uppfattar feluppgiften som en oartighet, utan som ett rent förbiseende, vilket den också är, och som vi be om ursäkt för.

Red.

Trivsel?

Enligt överenskommelse med SARA-bolaget ska ju detta hålla tallrikar, knivar och gafflar till dem av personalen, som har lagad mat med sig till lunch. Jojo! När jag har hämtat min matlåda ur värmeskåpet och sedan går in i Lilla matsalen för att njuta av min kära hustrus vällagade mat, så får jag trängas en smula vid vagnen, där vi ska hämta verktyg. Möjligen en gång i veckan finns både tallrik, kniv och gaffel, men annars får man tränga sig in i matkön och hämta det som ej finns. Så går man till sin plats vid bordet för att finna detta översållat med disk från förra sittningen. Synnerligen aptitligt och trivsamt! Eller hur? Det blir ju inte trevligare för att vi får sitta i mörker — det är omkring 5 meter till närmaste tända lampa. För övrigt funderade min kamrat över hur golvet skulle se ut, om det blev tvättat. Vid gjord anmärkning till den unge källarmästaren hänvisade han bara till personalbrist.

Om man sedan tittar in i tjänstemännens matsalar, så tycks där ej vara personalbrist, ty där vimlar det av servitriser, som passar upp på de unga och tydligen högt uppskattade tjänstemännen.

Men det är väl dessa, som ska trivas.

W—r

Red. har låtit frågan gå vidare till härvarande representant för SARA, som lovat se till, att påtalade brister blir avhjälpta. Vad belysningen beträffar, hängde den partiella »mörkläggningen» ihop med elransoneringen. När denna lättade, blev också lampor iskruvade igen, varför belysningen nu torde vara acceptabel.

*

Tack till

LME:s arbetsledareklubb

Undertecknad ber härmed genom tidningen KONTAKTEN få framföra en hälsning från samtliga pensionärer och på samma gång ett hjärtevarmt tack för den utomordentligt trevliga fest som vi var inbjudna till på LME:s arbetsledareklubbs årsmöte 6 mars. Det var synd om de pensionärer, som inte hade tillfälle att vara med. För oss gamlingar blev det en upplevelse, och vi fick ett vackert minne med oss hem, ett minne som vi lever rätt länge på. För min egen del fick jag tillfälle att prata med gamla kamrater från flyddadär, och det var säkert flera som fick det. Vi satt och kom ihåg roliga episoder, och det är ingen dum medicin för gamla gubbar. *Johan Linder*

Red. tackar för det samtidigt lämnade löftet om glada historier från gamla dar, som vi hoppas få med i ett följande nummer.

Lösning till Bildgåta nr 1

Gåtan var mycket lätt och nästan alla insända svar var riktiga. Tian går till hr T Trygg, Xso. Rätta svaret var sedelräknare, fastän någon gissat på »tryckprov på plåt, som skall användas för pressning, alltså materialkontroll». Så krångligt var det alltså inte.